

Funded by the
European Union

**Силабус навчальної дисципліни / модуля
«Мультилінгвальний корпус та його ресурси
для дослідження європеїстики»**

Напрямок підготовки	Доктор філософії		
Галузь знань	03 Гуманітарні науки		
Спеціальність	035 Філологія		
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство		
Статус дисципліни	Дисципліна професійної підготовки		
Мова навчання	Українська, англійська		
Семестр	II		
Кількість кредитів ЄКТС	3		
Форма підсумкового контролю	Залік		
Викладач	<p>Корольова Алла Валер'янівна, доктор філологічних наук, професор, проректор з наукової роботи.</p> <p>Капранов Ян Васильович, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови.</p>		
Анотація навчальної дисципліни	<p>Дисципліна “Мультилінгвальний корпус та його ресурси для дослідження європеїстики” належить до переліку дисциплін професійної підготовки аспіранта. Вона спрямована на генерування, накопичення та систематизацію знань здобувачів у сфері європеїстики, їх імплементацію у власні наукові дослідження (у вигляді доповідей, тез, статей та окремих фрагментів дисертації) із залученням ресурсів створеного ними мультилінгвального корпусу та впровадження отриманих результатів у соціально-економічне життя України. Курс сприяє розширенню спектру досліджень із європейської інтеграції, шляхів консолідованої співпраці між науковцями, освітянами та іншими соціальними групами, популяризації знань про державну політику ЄС, європейську історію, європейське право, економіку та внутрішні стосунки в ЄС від наукових кіл до політичного співтовариства, засобів масової інформації та широкої громадськості. У межах цієї дисципліни формуватиметься усвідомлення аспірантами необхідності дотримання норм публікаційної етики, прийнятої в європейському академічному середовищі, передовсім академічної доброчесності, та розширення загальнокультурного світогляду.</p>		
Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:		
		Денна / вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
	лекції	14 год	4 год
	семінарські заняття	16 год	–
	практичні заняття / тренінги	12 год	6 год
	консультації	–	–
	самостійна робота	48 год.	80 год

<p>Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни</p>	<p><i>Знати:</i> нормативно-правові документи, в яких визначено орієнтири освітньої політики України на інтеграцію в європейський освітній простір, зокрема Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261, Порядок присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, якими врегульовано процес виконання наукових досліджень і визначено вимоги для їх презентації у вигляді публікацій різних жанрів: тез, статей, монографій. Нормативні вимоги до оформлення 1) дисертації та її науково-довідникового апарату відповідно до стандартів APA, 2) статей, які подаються для опублікування у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus / Web of Science.</p> <p><i>Вміти:</i> працювати з корпусними та іншими інтернет-ресурсами для пошуку потрібної інформації, здійснювати тематичну селекцію (розмітку) відібраних текстів із загальної проблематики європейських студій, створювати презентації у програмах Microsoft PowerPoint, Prezi для супроводу виступів на конференціях різних рівнів, оприлюднення отриманих попередніх результатів наукових досліджень тощо.</p> <p>Для досягнення ПРН за ОНП з дисципліни “Мультилінгвальний корпус та його ресурси для дослідження європеїстики” здобувачі ступеня доктора філософії повинні володіти знаннями і навичками у сферах ІТ, цифрових і корпусних технологій, філології (лінгвістики, літературознавства, перекладознавства), педагогіки, соціальних комунікацій, філософії, культурології та ін. Знання та навички, здобуті в результаті вивчення дисциплін вказаних наук, створюють необхідну базу для вивчення цієї дисципліни і мають високий ступінь кореляції із ними.</p>
<p>Мета вивчення дисципліни</p>	<p>Сформувати у дослідника-філолога – здобувача ступеня доктора філософії компетентності у галузі європеїстики – науки, яка зосереджена на вивченні євроінтеграційних процесів, для безперешкодної його інтеграції у мультилінгвальний Європейський простір вищої освіти (European Higher Education Area) та Європейський дослідницький простір (European Research Area) шляхом набуття 1) знань у таких сферах, як політологія, державна політика ЄС, європейська історія, європейське право, економіка, соціологія, європейська культура, європейська література, європейські мови; 2) умінь: систематизувати тексти із європейських студій для укладання їх у мультилінгвальний корпус, імплементувати одержані результати у власне наукове дослідження та публічно презентувати їх у вигляді усних доповідей, публікацій тез і статей (оглядових, аналітичних) із дотриманням принципів академічної доброчесності, етичних публікаційних норм, редакційної політики видань та чинних вимог до їх оформлення; 3) навичок: здійснювати тематичну корпусну розмітку відібраних текстів за підкорпусами й працювати з готовими ресурсами створеного мультилінгвального корпусу, використовувати його інструментарій для підготовки презентацій результатів власних наукових досліджень у режимі Microsoft PowerPoint, Prezi та популяризації євроінтеграційних процесів в освітньо-науковій діяльності ЗВО України.</p>

Компетентності, які аспірант набере в результаті навчання

ІНТЕГРАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ (ІК)

Здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань із європеїстики в міждисциплінарній дотичності цієї дисципліни до наукових сфер мовознавства, літературознавства, перекладознавства із залученням корпусних технологій та інноваційних методів наукових досліджень

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння системним науковим світоглядом, аналізу, синтезу і генерування нових ідей при вивченні європеїстики шляхом набуття вмінь систематизувати тексти із європейських студій для укладання їх

у мультилінгвальний корпус та імплементувати одержані результати у власне наукове дослідження.

ЗК 2. Здатність до застосування комп'ютерних технологій у науковій діяльності для пошуку текстів, пов'язаних з тематикою і проблематикою політології і державної політики ЄС, європейської історії, європейського права, економіки, соціології, європейської культури, європейської літератури, європейських мов, а також при презентації наукових результатів власних досліджень.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з науковою спільнотою англійською або іншими мовами ЄС під час презентації та обговорення результатів своєї наукової роботи, а також у процесі інтерпретації іншомовних текстів з європеїстики.

ЗК 4. Усвідомлення необхідності та дотримання норм професійної та публікаційної етики, принципів академічної доброчесності та розширення загального європейсько-центрованого світогляду.

ЗК 5. Здатність до участі в роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з урахуванням європейської та євроатлантичної інтеграції держави; демонстрації значної авторитетності, інноваційності, високого ступеню самостійності, академічної та професійної доброчесності, постійної відданості розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.

ЗК 6. Здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку вітчизняної і світової науки в умовах євроінтеграції й інтернаціоналізації.

ЗК 7. Здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах інноваційних корпусних методологій.

ЗК 8. Здатність планувати й ефективно використовувати час у науковій діяльності; вибирати і ефективно використовувати сучасні інформаційні технології дистанційного навчання у власній науковій і педагогічній діяльності, в організації та проведенні наукових і тренінгових заходів із застосуванням розробленої інноваційної методології роботи з мультилінгвальним корпусом в комплексі його ресурсів для вивчення як європеїстики, так і для аналізу матеріалу власного наукового дослідження.

ЗК 9. Здатність працювати з наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та вміння використовувати сучасні технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ (ФК)

ФК 1. Здобуття концептуальних та методологічних знань у галузі європеїстики, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК 2. Здатність здійснювати тематичну корпусну розмітку відібраних текстів із європеїстики за підкорпусами мультилінгвального корпусу й працювати з його ресурсами.

ФК 3. Здатність планувати й організувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі європеїстики, що потребує інноваційних методологічних підходів.

ФК 4. Здатність до лінгвокреативної діяльності в науково-інноваційній сфері, особливо при презентації наукових результатів власних досліджень.

ФК 5. Здатність виявляти тенденції трансформації законодавчих засад європейської інтеграції України на сучасному етапі.

ФК 6. Здатність використовувати ресурси мультилінгвального корпусу для 1) підготовки презентацій результатів власних наукових досліджень у режимі Microsoft PowerPoint, Prezi та популяризації євроінтеграційних процесів в освітньо-науковій діяльності ЗВО України; 2) для виконання дискурс-аналізу політичних промов європейських публічних діячів, для ідентифікації типів мовних особистостей політиків з різних країн ЄС, для вивчення стратегій впливу європейських ЗМІ на широку громадськість, для створення навчально-методичних матеріалів із навчальної дисципліни європеїстика.

Результати навчання з дисципліни

ПРН 1. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення інформації, наявної у текстах з проблематики європейських студій, здійснювати їх тематичну розмітку для укладання в мультилінгвальний корпус, імплементувати одержані результати у власне наукове дослідження.

ПРН 2. Аналізувати, тлумачити і правильно застосовувати норми європейського права, що регулюють правовідносини у сфері інтелектуальної власності, дотримуватися норм публікаційної етики у процесі науково-інноваційної діяльності, а також при написанні тез, статей, дисертації та при підготовці презентацій результатів власних наукових досліджень у режимі PowerPoint і Prezi.

ПРН 3. Використовувати ресурси мультилінгвального корпусу для виконання дискурс-аналізу політичних промов європейських публічних діячів, для ідентифікації типів мовних особистостей політиків з різних країн ЄС, для вивчення стратегій впливу європейських ЗМІ на широку громадськість, для створення навчально-методичних матеріалів із навчальної дисципліни європеїстика.

ПРН 4. Обирати поширені практики популяризації інноваційних методологій роботи з корпусними ресурсами загалом та з ресурсами мультилінгвального корпусу текстів з європеїстики зокрема; презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі.

ПРН 5. Використовувати наукометричні бази даних і сучасні корпусні технології з метою забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна / вечірня форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	само-стійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	само-стійна робота
1.1	Мультилінгвальний корпус та його програмне забезпечення для вивчення європейстики	12	2	4	6	14	2		12
1.2	Принципи укладання текстів у мультилінгвальний корпус для дослідження європейстики	14	2	4	8	12		2	10
1.3	Основний підкорпус письмових текстів з європейстики у структурі мультилінгвального корпусу	14	2	4	8	12		2	10
1.4	Газетний підкорпус (підкорпус сучасних європейських ЗМІ) у структурі мультилінгвального корпусу	12	2	4	6	14			14
1.5	Методологія роботи з мультилінгвальним корпусом текстів з європейстики	14	2	4	8	12		2	10
1.6	Інноваційна методика викладання європейстики із застосуванням корпусного підходу	12	2	4	6	14			14
1.7	Підготовка докторів філософії у галузі європейстики: досвід країн ЄС та України	12	2	4	6	12	2		10
	Усього годин	90	14	28	48	90	4	6	80

Система оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання: аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення</i>	Індивідуальне і групове опитування
ПРН 5. Дотримуватися норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження	Технологія особистісно орієнтованого навчання	Експрес-контроль
ПРН 8. Застосовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності	<i>Методи інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання</i>	Оцінювання роботи аспірантів в групах
ПРН 10. Презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі: продукувати і грамотно оформлювати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог (стаття, есе, презентація, виступ на конференції, публічна науково-популярна чи наукова лекція тощо)	<i>Методи роботи з корпусними ресурсами, методи пошуку текстів для укладання у мультилінгвальний</i>	Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів

ПРН 21. Використовувати наукометричні бази даних і сучасні технології з метою забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації	корпус, метод інтерв'ювання представників цільових груп), методи презентації результатів наукових досліджень <i>Індивідуальні завдання:</i> підготовка тез / статей та презентацій їх змісту в режимах PowerPoint і Prezi	Модульна контрольна робота Залік
---	--	---

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліна “Мультилінгвальний корпус та його ресурси для дослідження європеїстики” здійснюється у формі *вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю*. Механізм і критерії оцінювання доводяться до відома аспірантів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за *накопичувальною системою*.

Система оцінювання результатів навчання аспірантів

з дисципліни / модуля “Мультилінгвальний корпус та його ресурси для дослідження європеїстики”

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта							Самостійна робота аспіранта		Модульна контрольна робота
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Робота з корпусними ресурсами	Дискурс-аналіз	
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	5	5	10	5	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни “Мультилінгвальний корпус та його ресурси для дослідження європеїстики” передую написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з навчальної дисципліни / модуля “Мультилінгвальний корпус та його ресурси для дослідження європеїстики”

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними критеріями. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25–бальною шкалою.

23–25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв’язання завдання.

18–22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв’язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15–17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності

значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	Задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	Незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (аббревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

<p>Політика курсу</p>	<p>Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.</p> <p>У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.</p> <p>Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра психології, педагогіки і фізичного виховання і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.</p> <p>Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамостійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальцифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.</p> <p>Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної доброчесності: • повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); • повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; • відрахування із закладу освіти; • позбавлення академічної стипендії; • позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p>
<p>Рекомендована література</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Європейська та євроатлантична інтеграція</i>: навч. посіб. / О. В. Баула та ін.; за заг. ред. О. М. Лютак; Луц. нац. техн. ун-т. Херсон: Олді-плюс, 2016. 2. Сурмін, Ю. П. (2008). <i>Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація</i>: навч.-метод. посіб. К.: НАДУ. 3. Alsop, S., King, V., Giaimo, G., & Xu, X. (2020), Uses of Corpus Linguistics in Higher Education Research: An Adjustable Lens. In Huisman, J. and Tight, M. (ed.) <i>Theory and Method in Higher Education Research (Theory and Method in Higher Education Research, Vol. 6)</i>, Emerald Publishing Limited, Bingley, pp. 21-40. https://doi.org/10.1108/S2056-375220200000006003 4. Pagden, A. (2002). <i>The Idea of Europe: From Antiquity to the European Union</i>. Woodrow Wilson Center Press series. Cambridge: Cambridge University Press. 5. Stefanowitsch, A. (2020). <i>Corpus linguistics: A guide to the methodology</i>. Berlin: Language Science Press. https://doi.org/10.5281/zenodo.3735822 6. Tiedemann, J. (2009). News from opus – a collection of multilingual parallel corpora with tools and interfaces. In N. Nicolov, K. Bontcheva, G. Angelova, & R. Mitkov, editors, <i>Recent Advances in Natural Language Processing</i>, volume V, pages 237–248. John Benjamins, Amsterdam/Philadelphia, Borovets, Bulgaria. 7. Tiedemann, J. (2012). Parallel Data, Tools and Interfaces in OPUS. In <i>LREC Conferences</i>, pp. 2214-2218. 8. Tognini-Bonelli, E. (2001). <i>Corpus Linguistics at Work. Studies in Corpus Linguistics</i>, 6. Amsterdam: John Benjamins. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Семенов, О. М. (2010). <i>Культура наукової української мови</i>: навч. посіб. К.: Академія. 2. Cheng, Y., Jiang, L., & Macherey, W. (2019). Robust neural machine translation with doubly adversarial inputs. <i>Proceedings of ACL</i>, 4324–4333. 3. Chitez, M., & Pungă, L. (2020). Digital Methods of Translation Studies: Using Corpus Data To

Assess Trainee Translations. *British and American Studies*; Timisoara Vol. 26, (2020): 241-251, 267, 270.

4. Kruger, A. 2002. "Corpus-based Translation Research: its Development and Implications for General, Literary and Bible Translation" in *Acta Theologica Supplementum 2*, pp. 70-106.

Основні документи Європейського Союзу:

- The Charter of Fundamental Rights of the European Union (2000);
- Framework Decision on combating racism and xenophobia and other legal means to combat racism (2008));
- Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education (2010);
- Declaration on Promoting citizenship and the common values of freedom, tolerance, and non-discrimination through education (2015).

Додаткові ресурси

Програмні засоби, Інтернет-ресурси, платформи, тощо:

1. Adobe Color (<https://color.adobe.com>)
2. Apple iWork (Pages, KeyNote, Numbers)
3. Behance (<https://www.behance.net>)
4. ColorZilla (<http://www.colorzilla.com>)
5. Diagrammer (<http://www.duarte.com/diagrammer/>)
6. Fonts Storage (<https://fontstorage.com>)
7. Google Drive (Google Docs, Google Sheets)
8. Microsoft Office (Word, Excel, Power Point)
9. Piktochart (<https://piktochart.com>)
10. Prezi (<https://prezi.com>)
11. SlideShare (SlideShare.net)
12. The Noun Project (<https://thenounproject.com>)
13. TinEye Labs (<http://labs.tineye.com>)
14. What Font Is (<http://whatfontis.com>)

https://www.scopus.com	Наукометрична база даних Scopus
https://www.webofscience.com	Наукометрична база даних Web of Science
http://uacorporus.org/Kyiv/ua	Генеральний регіонально анований корпус української мови (ГРАК)
http://www.mova.info/corpus.aspx	Корпус української мови лінгвістичного порталу MOVA.info
http://korpus.org.ua/	Корпус української мови на основі електронної бібліотеки Читиво
https://skovoroda.ucu.edu.ua/ua/index.php?glang=	ОК_Сковорода – Онлайн-конкорданс повної збірки творів Григорія Сковороди
http://www.natcorp.ox.ac.uk/	British National Corpus
https://corpora.uni-leipzig.de/de?corpusId=ukr_mixed_2014	Корпус Лейпцизького університету
https://varieng.helsinki.fi/CoRD/corpora/BROWN/index.html	The Standard Corpus of Present-Day Edited American English (the Brown Corpus)
https://quod.lib.umich.edu/cgi/c/corpus/corpus?c=micase;page=simple	MICASE – The Michigan Corpus of Academic Spoken English
https://opus.nlpl.eu/	OPUS – The open parallel corpus